Ч. 61. Львів, субота дня 18. (5.) марця 1911. Річник XV.

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“ виносить: в Австриї:
на цілий рік . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублів; з висилкою двічи в тижни 6 долярів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакциї ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнско-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Руслановиx псальмів М Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5 год. по полудни. — Редакция, адміністрация і експедиция „Руслана“ при ул. Оссоліньских ч. 11. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламациї лише неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Ще кілька заміток про „Галицко-русскую Раду“.

Вчера подали ми звістку про нове „общество“ і зазначили лиш погляд на єго підвалини, змаганя і цїли. Нинї подаємо ще кілька заміток надісланих нам, котрі містимо тут яко доповненє нашого погляду. Ось що пише нам про сю справу наш дописець:

От вже маємо нових „русских Starorusinów!“ Короткозора, криклива робота, але при тім, треба признати, послїдовна полїтика радикальної фракциї галицких Москвичів, почала раз-враз підривати єствованє наших ренеґатів і в масах збаламученого ними простолюдя і навіть серед певної части русофільскої інтелїґенциї. Отверта гра в російскі „карти“ не могла не звернути на себе уваги також в тих високих кругах і полїтичних властях, які обовязані із становища своєї одвічальности берегти династичні і австрийско-державні інтереси. На російску іреденту запопадливо і послїдовно перепроваджувану при пригривцї крикливого офіцияльного дневникарства північного сусїда і при щедрій грошевій підмозї, почали звертати увагу як осередні, так і краєві власти. І очевидно, в міру кріпшаня російскої державної думки в межах Габсбурскої держави, в інтересї сеї держави лежало і лежить, зелїзною рукою придавити „хатного“ ворога — ворога отвертого, а притім і вельми небезпечного. Австрийскі державні мужі обовязані були і є станути проти зручної інтриґи російскої дипльоматиї. Вигляди боротьби, навіть сама думка на можливість такої боротьби, злякала декого із старших, розважнїйших, а при тім о цїле небо хитрійших галицких Москвичів. Їм, що під омофором „poczciwych Starorusinów“, приходило ся зазнавати ласк всїляких; їх, яких польскі загорільцї все висували як „поважний“ і консервативний елемент проти „радикального“ україньско-руского табору — они, які все були заслоною полїтичного невироблення, неясности руского народу супроти жизнених питань австрийскої полїтики, злякали ся самих себе дїл своїх. Отверта російщина і ясність іредентистичної російскої думки для їх хитрих, але при тім боязких сердець і мозків — видалась непрактичною і в юдиній роботї серед народа і в становищі, яке nolens volens приневолене було заняти супроти них австрийске правительство. Злякали ся... і в своїй типовій лукавости придумали заслонити себе і перед опінїєю загалу руского народа і перед тими »свыше«, які ще до недавна їм покровительствували і поволї повертають своїми думками в зад (не плянами!) і прибирають те оружє, яким воювали они ще тому може 10—15 лїт — вертають до „русскої старорущини“. Та се лише маневр, що має відробити всї ті страти, які нанесли отверті і послїдовні іредентистичні крикливі автомати російскої дипльоматиї із „Прикарпатскої Руси“. Зібрали ся „старорусскі“ мужі стану в „Галицко-русскую раду“ і проголосили в 49. числї „Галичанина“ маніфест до „галицко-русского народа“. Маніфест сей, який ми передали вчера в головній основі, є зручним маневром.

Маніфест »Галицко-русской Рады« тим цїкавий, що появляє ся він саме в хвилї, коли справа „Народного Дому“ чекає остаточного порішеня. Дивними шляхами ходить галицка полїтика!... Ті самі із русофілів, що на всї сьвятощі заклинають ся перед урядовою Росиєю, що они творять підстави для »русского« народа (читай російского наїзду!), а навіть „во время оно“ устами д-ра Ґлєбовицкого кричали за російщиною у віденьскім парляментї, назад присмирнїли, зложились в десятеро і з сльозами в очах впевняють всїх, кому на тім залежить, що они, приятелї Бобріньских, Меншікових, Суворіних, надїлені благословеньством петербурских, московских і ще яких там владик, се смирні „раби“ „Галицкої Руси“, яким анї на думку не приходить глядїти на північ поза чорно-жовті стовпи. Самі голосять ся на поборників своїх невідродних братів із „Прикарпатскої Руси“, щоби лише »примѣнитись до духа часу й до условій, которыхъ требуетъ жизнь, будутъ ставляти не утопіи, а реально достижимыи цѣли, якіи указуетъ наше положенье подъ скиптромъ Габсбурговъ“. От вже, як бачимо, в маніфестї не російщина, а „язичіє“, на яке сераз тілько лаяв ся п. Ґлєбовицкий.

Для нас нашого народного житя, сей полїтичний маневр поклонників російского кнута не приносить нїчого нового, крім науки, що треба твердої працї до поборюваня, в якій би они формі не проявлялись, російских забаганок, і ще твердшого пересьвідченя, що новий фронт галицкої Росиї є лише конвульсийним корчем погибаючої одиниці. Декламациї о. Давидяків, Ґлєбовицких і їх собратів о любови до рідного народа і рідної мови, о скілько они не виявляють ся наглядними дїлами, є лише замилюванєм очий нашої суспільности, і полїтичний, хитрий поклін в сторону тих кругів, яким російска пропаґанда в Галичинї рівнож не до серця.

Допись із Старосамбірщини.

(*Вибори до Ради повітової. — Москвофільска робота*).

„Ani jednego Ukraińca nie wpuszczę“ отсе клич, під яким має переводити вибори пан староста до ради повітової.

Цїкаво, чи се злий дух п. Річчого, бувшого старости, що осїв в Старім Самборі і цїкаво би знати, яку цїль може мати ц. к. правительство в нарочнім підпираню елементу ворожого державі, бож п. Ґлєбовіцкого, знаного москвича, п. староста хоче посадити на кріслї радного ради повітової.

Цїкаво би знати, як ц. к. урядник може давати послух підшептам злих духів, котрі руководять ся лишень личною местию, хотяй би се в дальшій перспективі вийшло на шкоду ц. к. правительства, яко такого. Бож ми, Українцї, що маємо обрахунки з Поляками, нїяк не можемо собі бажати розриву австрийскої держави, в котрій таки живемо і можемо жити яко Українцї; коли противно москалї все будуть тим елементом розкладовим, як лишень прийдуть до такої сили, що станутъ рішаючим чинником, ну а при підмозї рублїв з заграницї і при помочи деяких орґанів правительственних і всеполяків можуть дійти до того значіня. — Що всеполяки хотять нас знищити, се бодай зрозуміле з їх становища, але нїяк не можемо зрозуміти в тім інтерес правительства. — Що всеполяки нас так шалено ненавидять, може і ми в многім винні. — Бож думаю, що можна бути добрим Українцем і дїяльним а не конче довкола розсївати громи.

На ненависти зростають хиба радикали, зростають, се правда, але що лишають по собі? Тож і не диво, що і наші радикали з такою шаленою ненавистю відносять ся до Поляків, але диво, що они в тім перед ведуть, а за ними тілько іде сьвящеників, що многі дїйстно забувають, що они передовсїм ученики Христа, а при тім патріоти.

І в тім проклін теперішної хвилї, ми живемо ненавистю і ненавистю нам платять. Та нам зза бюрка легко видавати кличі до бою окликами громів, сухих верб, Сяну, панам, що житє знають хиба з книжки, але на провінциї ненавистне житя, де в кождій хвилї треба стрічати ся з усїма кругами і людьми, до котрих треба відозвати ся, а вони користають з хвилї і колють, де лише могуть і як могуть, а колють щораз зручнїйше, що й лїку на те нема, а причина сему: ненависть.

Прийшов п. Ґлєбовіцкий і свою роботу робить, але на всї боки усьміхнений, ґречний а навіть селяни Українцї кажуть: се добрий пан! І було більше україньских одиниць і більше ідейних та не зробили такого заворушеня. „Рублї пане, а не слова“. Правда рублї грають ролю, але хиба половину. Сам рубель се мертва річ, а оживе доперва при живім орудуваню.

Конче би завертати з тої дороги ненависти. Можна вельми сумнївати ся, чи дорогою ненависти здобудемо позицию яко україньский нарід, але се певно, що затратимо позицию християн, ну а на се не повинні би згодити ся сьвященики-католики, хотяй би не знати які горячі патриоти.

Рішелїє здвиг сьвітлість Франциї на землї, але затьмив для неї Христове сьвітло.

Т. Шевченко яко живописець і ритовник

Про нашого Ґенїя і поетичну єго творчість доси появило ся чимало розвідок, хоч не одно ще не вияснене, як слїд. Однак нема доси хоч би у репродукциях збірника єго живописних та ритовничих творів а пораб з нагоди ювілею і про се подумати.

В 50-ті роковини Єго смерти уладжено виставку артистичних творів Шевченка і се дає нагоду познакомтии ся з ґенїяльним Українцем-артистом.

Про Шевченка яко артиста появила ся статя артистичного критика Є. Кузьмина, в ч. 56 „Кіев. Мысл.“ — „Шевченко художникъ и граверъ“ в котрій він крім житєписи дає артистичну оцїнку, з котрою бажаємо познакомити нашу суспільність.

Після картини „Разрушеніе Помпеи“ Брюлов стає всесьвітною знаменитостю. Приїзд єго в Росию — був справжнїй триумфальний похід.

І отсей триумфатор, тітан, загостив не тілько ласкаво, але й полюбив бідного Ширяївского робітника, крепака, що привик вислухувати тілько лайку, терпіти стусани. Мало того, дякуючи головним чином Брюлову, що змалював портрет Жуковского, і пустив єго в льотерию за 2.500 карб. — цїна „ревизской души“ — Шевченко з крепака став вільною людиною.

Чи требаж після сего дивувати ся, що чуткий до всього прекрасного й доброго Шевченко почував до „Великого Карла“, як тодї звали Брюлова, безмежну любов, що переходила в побожність.

Не диво також і те, що в живописи він став брюловцем „до мозга костей“. Звичайно для многих імя колись славетного Брюлова являє ся тепер синонїмом ненависного академізма Навіть проф. Прахов в своїй замітцї про Шевченка в „Пчелѣ“ 1876 р. з приводу сего одушевленя брюловскою манерою не втримав ся від іронїчної фрази: „Ось Кобзарь — Шевченко пошелъ въ клясическую кабалу“!

З того враженя, що справили на Шевченка »длинныя безжизненныя мадонны, окруженныя готическими, тощими херувимчиками« а також „прочіе мученики живого, улыбающаго ся искусства“, великих убителей Германіи, якими єму хвалив ся в себе Жуковский*), видно, як Шевченко дивив ся на завданя мистецтва. В єго словах проривають ся уже ті течії, з яких згодом виростуть шістьдесяті роки з їх апольоґетами Писаревим та Чернишевским, котрі „искусство для искусства“ так само цїнили як і „птичій свистъ“.

*) Кониський стор. 131.

Та й в нарисах самого Брюлова, як і многих єго учеників та наслїдувачів, включаючи сюди й самого Шевченка, часто попадають ся елементи того, що пізнїйше стало реалїзмом В. Маковских, Прянїшнїкових, Трутовских та много инших побутових художників.

Погляд сей находить собі підставу у відповіди самого Брюлова академікам, котрі дорікали єму, що він прислав до Петербуга картину з моделї „болѣе пріятныхъ, чѣмъ изящныхъ формъ“**).

Сей нахил до форм „болѣе простой природы“ ми находимо раз у раз в артистичних творах Шевченка і між иншим, в єго „Катеринї“ (вагітна дївчина). Що сказалиб, дивлячись на сю картину, „настоящіе“ академіки, любителї не только »пріятныхъ, но и изящныхъ формъ«!

Се стремлїня до народного реалїзму, підмальованого, правда, з легенька романтичним налетом, набуває особливої сили з того часу, як Шевченко приїхав на батьківщину після 15 років розлуки з нею і замірив ся видавати „Живописную Украину“. На жаль замір сей Шевченкови пощастило виконати тілько в малій мірі, виступивши року 1844 шість офортів: „Судня рада“, „Дарив Чигирині“, „Старости“, „Видубецкий монастир“, „Казка“ (москаль з табакеркою й смерть) і нарештї „У Київі“.

Не менше цїкаві й нариси Шевченка, зроблені з багатьох старосьвітских будинків з дорученя комісиї „по разбору древнихъ актовъ“, нариси, якими імя Шевченка орґанїчно звязує ся з вивченєм україньскої старовини, котре так зросло за останних часів. З рисунків та акварелїв, зроблених Шевченком підчас своєї командирівки на Волинь та инші місцевости, справдї дивить ся на нас „подлинно живописная и съ каждымъ годомъ исчезающая Украина — пише п. Кузьмин — съ стройными заостренными куполами старинныхъ церквей, то деревянныхъ, причудливыхъ, съ много скатными крышами и затѣйливыми переходами, то каменныхъ, строгихъ, замкнутыхъ, какъ сохранившійся и до нынѣ у насъ на Подолѣ, бывшій Петропавловскій монастырь“.

З многих будинків Шевченко застав самі лиш руїни. В руїнах лежав чудовий Густиньский монастир, до краю потім зруйнований „невѣжественнымъ монахомъ — реставраторомъ“ в руїнах була палата Мазепи в Батуринї... „Узорное прошлое точно торопилося уступить свое мѣсто новымъ трезвымъ, но безкрасочнымъ временамъ“.

Не відомо, що дав би Шевченко в областях мистецтва, колиб не скоїла ся з ним та біда, що недавного крепака знов поверну-

**) К. Брюлловъ и єго изначеніе въ русскомъ искусствѣ“, А. Сомовъ Сиб. 1886.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Парляментарне положенє доволї невиразне і заострене. Наради в буджетовій комісиї проволїкають ся, хоч правительство настає, щоби до 7. цьвітня, коли державна рада мала би перервати наради задля великодних ферій полагоджено буджет і закон про побір новобранцїв. Задля того розійшла ся вість про розвязанє держ. ради, однак N. fr. Presse заперечує се а також бар. Бінерт має дати вияснене на нинїшній нарадї клюбових предсїдників. Правительство не думає про розвязанє тепер державної ради вже задля сего, бо бажає також перевести військовий закон, котрий в Угорщинї небавом буде ухвалений.

Заграниця.

Социялїстичний місячник „Neue Zeit“ осереднїй орґан социялїстів Нїмеччини, виговорив необачно затаювану давнїйше прояву, що межинародний социялїзм не є нїчо иншого, як посїпакою межинародного вільномулярства. Про се пише сей місячник ось що: „Пролетарият тим скорше осягне свою цїль, чим більше институций єствуючої суспільности захопить у свою службу. Коли противників держить вкупі релїґійна доґма, то социялїстичне сторонництво має всякі причини приймати всяку поміч; побіч спілок і стоваришень повинно користуватись також вільномулярством. Они вкупі знищать клерикалїєм, з яким доси не могла упоратися нїяка сила і революция. Они вкупі змагають до ідеалу загальної гуманности. Нїчого їх не дїлить, лише деякі пересуди. В своїй основі і сути вільномулярство є социялїстичне; реакция поборює рішучо вільномулярство, бо знає, що як оно упаде, то упаде також република, велике дїло революциї, а з ним також социялїзм... Вільномулярство творить сильну, тривку орґанїзацию, одиноку, яка рівно сильно стоїть проти церкви і з нею веде боротьбу, а що социялїзм вимірений прямо проти Церкви, одержав би через союз з вільномулярством особлившу силу“. Отже, як бачимо, головна все річ — боротьба проти Церкви.

В петербурскій думі в розправі буджетовій виголосив замітну промову про внутрішне положенє Росиї і управу державну п. Маклаков, котру тут наводимо. Ось що говорив він:

„Коли ставлять питанє про загальну полїтику уряду, треба зазначити, що нї люди, нї полїтика не відмінила ся, а нерадісні наслїдки сеї полїтики виявляють ся, все яскравійше. Росия всїм невдоволена, она не знайшла свого шляху. Невдоволенє громадяньства не може бути прояснене, як ознака полїтичної незрілости. Незадоволені центральні елементи краю, люди що бажають мира і боять ся нової революциї. Коли буде далї провадити ся така полїтика, она приведе до другої революциї. 17 жовтня порівнюють з 19 лютня, але за 19 лютня йшли найважнїйші реформи, а 17 жовтня — реакция. Дїло обновленя краю спинило ся; громадяньским настроєм запанувала безнадїйність

Перше вірили в маґічну силу парляментского ладу, тепер же, коли він єствує і коли від нього треба-б було сподїватись реальних наслїдків, приходить ся признатись, що члени думи втеряли віру в своє власне єствованє. Дума помирила ся з тим, що она розійдеть ся, нїчого не зробивши. Являєть ся надія на якісь-то несподїванки, утворяєть ся атмосфера, сприяюча авантурам. Як і все в таких випадках шукають винуватого. Чого союз уряду і думи виявив ся безсильним в справі обновленя? Чому уряд, що заводить незвичайно швидко зелїзницї по глухих місцях, що розрубав разом з думою віковий узол з Фінляндиєю, не має сили обновити Росию? Вперше винуватили в сьому революцию, тепер винуватять правих і державну раду. Уряд виставляє чиновників, котрі найбільш демонстративно виявляють зневагу до права і до ідеї 17 жовтня; ґубернаторів запевняють що 17 жовтня — помилка, яку треба виправити. Єствують таємні циркулярі, в яких обіцяють ґубернаторам нагороди, коли они зроблять праві вибори в четверту думу.

Адмінїстративна розправа ухвалюєть ся. Глїбов казав в думі, що уряд крайних правих знищить слїди 17 жовтня. Се не вірно: і тодї лишить ся теперішна управа, люди, інструкциї. 17-ого жовтня давно вже не має. Заправляють Росиєю праві в союзї з урядом. Уряд послїдовно винищував громадску самодїяльність, він знищив професиональні союзи, позакривав громади. що єствували при Плєве закрив громади обивателїв і виборцїв, деякі від полїтики. Явило ся нечуване доси самодурство, що відвертає від уряду самі умірковані елементи. Супротивленя державної ради реформам пояснюють урядовою полїтикою: Державна рада відхиляє закони, які суперечать системі управи і урядовій полїтицї. Наш уряд все був двулицим Янусом. Після розпуску першої думи від закликав в кабінет Шіпова і Гайдена і зачаровував Булацеля своєю ненавистию до конституциї. Тепер він красиві слова промовляє до октобристів, робить негарні вчинки ради правих, провадить реакцийну полїтику і позбавляє думу авторитету.

Наслїдки урядової полїтики ясні: они ведуть за собою руйнованє культурних починів і загальне обуренє. Час вже сказати, що ідея союзу центра думи з урядом загинула. Перед більшостю думи повстає друга дилєма: або з урядом проти свого стягу, або з своїм стягом проти уряду. Коли підете за урядом, памятайте, що будете покинуті і покладете на себе все те лихо, яке зробив і ще й тепер робить уряд рідному краєви“. (Оплески у лївих).

Пос. Мілюков промовляв про загран. полїтику і зазначив, що система союзів Росиї задля страдальної полїтики Ізвольского захитана в самих основах (представники мінїстерства загр. справ вийшли тодї з салї). Перенесенє довгу Болгариї, котра могла заплатити Туреччинї, на російских податників стояло 20 мілїонів рублїв. Зроблено се для скріпленя мнимих симпатий Болгариї для Росиї. А відповідию Болгариї на се є останнїй побут короля Фердинанда у Віднї. Мінїстер загр. справ поносить за се одвічальність а він виправдує ся приказом з гори Мимо короткого урядованя Сазанова жалує за уступленєм Ізвольского. Зїзд в Почдамі є радикальним зворотом в російскій полїтицї. Союзи Росиї після сего зїзду втратили свою аґресивність, а відносини Росиї до давних союзників втратили силу. Хіни пробудили ся і тому бесїдник остерегає перед хіньскою авантурою, при чім Японія упеклаб свою печеню. Останнї події на далекім Сходї похожі на події перед японьскою війною.

Звітник Крупеньский зазначив, що промови в думі є личними поглядами бесїдників, а не поглядами думи. Внесеня буджету на основі комісийних внесень ухвалено.

Державна Рада

В посольскій палатї перед пустими лавками відбувала ся онодї розправа над резолюциями хлїборобскої комісиї, а цїлий ряд бесїдників промовляв, відкликуючись о поміч із державного скарбу. Певно, що держава повинна помагати хлїборобству, алеж і посли обовязані помагати державі, щоби придбати їй жерело, з котрого могла би черпати сї засоби на народні потреби.

Буджетова комісия обрадувала дальше над мінїстерством внутр. справ. Мінїстер ґр. Вікенбурґ обговорював висловлені в розправі домаганя і заявив, що держ. управа змагає до удержаня звязи з населенєм і усуненя недостач. Реформа адмінїстрациї приготовляє ся, а адмінїстрацийні урядники повинні обминати непорозуміня з населенєм, серед якого живуть. Санїтарна служба є щораз лїпша, закон про пошести буде небавом виготовлений а правительство заповіло участь Австриї в науковій виправі до Хін для розслїду лїченя чуми. Була мова про тисячі рекурсів відкинених намісництвом галицким в справі переписи населеня і про гривни за вписанє жидівскої мови Тимчасом намісництво полагодило доси 156 рекурсів і то корисно. В справі видалень австр. підданих з Прус покликує ся мінїстер на поясненя дані в делеґациї ґр. Ерентальом, котрий заповів дальші заходи в користь видалених. В таких справах правительство має все звертати ся до мінїстерства загр. справ в цїли дипльоматичних заходів а охорона над переселенцями належить до мінїстерства торговлї. До мінїстерства внутр. справ належать еміґрацийні справи полїтичної закраски. Домаганє до відплати за видалюваня з Прус нїмецких підданих є неможливе. Чужі піддані можуть бути тілько тодї видалені з держави, наколи їх поведенє з оглядом на прилюдний порядок є каридостойне. На останку висловлює бажанє, щоби як найскорше була полагоджена предлога про суспільну обезпеку, а правительство се радо піддержить

По промовах Вуковича, Маліка і Пахера, жалував ся п. Дияманд на галицких старостів, котрих уважають пашами, як се виявило ся при виборах. Обговорює справи послів Вйонцка, Фідлєра і Падуха, жалує ся на поступованє полїциї у Львові і в Кракові.

Пос. Старжиньский обговорював справу держ. доріг і домагав ся твореня нових староств. Виводи Дияманда пересадні. Відтак вказав на потребу уздоровленя в краю, особливо більших міст, наостанку говорив про реформу адмінїстрациї.

Пос. др. К. Левицкий виказував хиби галицкої адмінїстрациї, домагав ся покликаня на намісника личности, котра би давала поруку зміни системи в дусї национальної предметовости і справедливости. Домагав ся іменованя Русина віцепрезидентом намісництва, бо до теперішньої адмінїстрациї Галичини не мають Русини довіря, позаяк заступає тілько інтереси Поляків, а несправедлива система змінить ся, наколи Русини будуть мати свого представника в управі. Понаглював відтак переведенє громадских виборів в означенім речинцї і скору полагоду рекурсів і вніс дотичні резолюциї, а також в справі поправок при переписи і покликуваня на урядників в Галичинї східнїй урядників, що вміють по руски.

П. Маштальска критикував адмінїстрацию в Чехах, а відтак социялїсти і нїмец. радикали викликали велику бучу.

Гуртовий процес руских академиків.

На початку розправи забрав голос др. Охримович і каже: Дійшло до відомости оборони, що ком. Лисаковский робив докори сьвідкам Штикови і Врублєвскому з причини змісту їх зізнань. Се викликало серед оборони і обжалованих обаву, що непокликані чинники вмішують ся в хід розправи. Тому оборонець просить о зарядженє, яке предсїдник буде уважати за відповідне.

Сьвідок Рудольф Николайчук, студент фільос., заприсяжний зізнає: В пятницю 1. липця прийшов о 9. год. на семінар проф. Вітковского. В унїверситетї в партері бачив кількох сконстернованих Поляків. На першім поверсї не було нїкого. Доперва в бічнім коридори замітив много унїверситетскої служби, яка єму сказала, що відбуває ся нелеґальне віче Русинів. Сьвідок пішов до VII салї, де мав бути семінар а опісля пішов до III. салї. Ту побачив повно людий і чув з реферату уривані слова. Точно пригадує собі лише реченє: „Не будемо кермувати ся учутєм, але будемо дїлати зимно і з розвагою“. Мова референта була занадто „слямазарна і оспала“ отже не могла бути підбурююча. На бічнім коридори лишив ся якийсь час. Вийшовши на головний коридор побачив, що двох академиків тягло лавку в напрямі сходів а инший тягнув кіш з деревом. Оден з польских студентів хотїв єму в тім перешкодити. На се той, що тягнув кіш, сказав: »Що ви ту хочете, як ви Поляк, то забирайте ся!« Зараз за тим випали вічевики з III. салї. Сьвідок цофнув ся сейчас в напрямі салї VII. Вічевики вийшли без ладу. З салї III. почув 4—5 стрілів майже рівночасно. Що се були стріли з III. салї, вносив з гуку. Потім вернув до салї VII. Там було з 10 слухачів і 2 студентки. Коли вже був близко VII. салї, чув за собою в бічнім коридори голосні стріли. Чув стріли ще й тодї, коли був в VII. салї. З салї VII. бачив в ботанїчнім огородї повно полїциї. На коридори знайшов потому палицю межи III. салею а входом до головного коридора та кілька набоїв як повних, так і вистрілених.

На питанє прокуратора сьвідок додає що сей кіш з полїнами тягли в напрямі ректорского коридора рівночасно з будованєм барикади. Зізнає сей сьвідок також, що Русини будували барикаду на перехрестю обох коридорів. Час, коли склала ся цїла подія, подає на ½10. Д-рови Старосольскому відповідає, що першу барикаду будовано коло ректорского коридора, потому другу на перехрестнім місци обох коридорів, а трету коло сходів напроти авлї.

Не виключає, щоби сей, який тягнув лавку, міг бути Поляк.

Сьвідок Володимир Британ, правник,

ла в невільну людину — в салдати 5 го лїнейного батальону оренбурского полку і до тогож впала на него забороною не тілько писати, а й малювати.

На щастя жорстокий наказ, що позбавив художника „съ какой-то утонченной и безмысленной жестокостью единственной отрады, отрады рисовать“, виконував ся (як і все в нас) не дуже строго, про що сьвідчать численні нариси, які дійшли до нас з того периоду Шевченкового житя і які „съ какой-то простодушной откровенностью“ показують той „кромѣшный адъ“, какимъ была рядовая служба“. Ось напів голий салдат збирає ся „пройти сквозь строй“. Тупою безнадїйностю віє від сїрого, безрадісного неба, та від сих витягнутих постатий товаришів, котрі через скілька хвилин стануть хоч і невільними, але не милосердними катами. Ось дві постати закованих в одні кайдани салдата й кирґіза; а ось і безнадїйний пейсаж з розкиданим по пустелї могильним камінєм та далеким маревом в хмарах.

Досить було прожити в таких обставинах десять років, щоби своє житє вважати загубленим. Так і дивив ся поет на свою долю, коли писав про себе, що він

„неначе лютая змія
Ростоптана в степу здихає,
Заходу сонця ожидає“...

Коли Шевченко повернув ся з засланя — сонце єго житя зхиляло ся вже до заходу. Про живопись він уже не сьмів і мріяти. Се булоб похоже — писав він — на віру в те, що на вербі ростуть груші“. „Десять лѣтъ неупражненія въ состояніи сдѣлать изъ великаго виртуоза обыкновеннаго кабацкаго балалаечника. Я думаю посьвятить себя безраздѣльно гравюрѣ акватинто. Для этого я полагаю матеріальное свое существованіе ограничить до крайней возможности и упорно заняться этимъ искусствомъ“.

„Нужно отдать справедливость чуткости Шевченка, вѣрно угадавшаго свое природженное дарованіе“ — пише д. Кузьмин. „Не будетъ даже преувеличеніемъ предположить, что былъ онъ болѣе граверомъ, чѣмъ живописцемъ. Покрайней мѣрѣ, въ сферѣ красокъ онъ не пошелъ дальше довольно рабскаго подрежанія „великому Карлу“, никогда не достигнувъ виртуозности блеска сего послѣдняго“.

Од Брюлова перейняв він головним чином одну ґаму — „блѣдную, голубовато-пепельную гамму его портретовъ, застанавляющую многихъ принять ихъ порою за произведенія самого учителя“.

За те в области офорта Шевченко достигъ почти невѣдомой еще у насъ силы, свободы и ловкости въ распредѣленіи свѣтотѣни, роднящихъ его доски съ анальогичными произведеніями великого голландца Рембрандта“. Серед них особливо визначає ся „превосходная въ смыслѣ передачи свѣта копія съ брюлловской Вирсавіи, поэтичный Выдубецкій монастыръ и затѣмъ рядъ портретовъ среди которыхъ не послыднее мысто занимаютъ портреты самого Шевченка, которыхъ насчитывается до пяти разлочныхъ варіантовъ“.

На кінци статиї про памятник Шевченкови у Київі, д. Кузьмин висловлює таку думку: „Звичайно, „не живописцу й не граверу“ ставиться пам'ятник, не сим став Шевченко „великъ и любимъ“, але менї здається, „едва-ли правильно очертить его кругомъ одной украинской поэзіи. Есть люди, съ которыми огранически связываются всѣ культурныя начинанія создавшаго ихъ народа“.

Такою людиною був і Шевченко — від него для українського народу розпочинає ся нова доба, нова доба самобутної культури, що сполучає далеке давно минуле з такою же далекою будучиною. І як в сїм минулім так і в сїм будучім — окрім піснї, музика слів була і повинна бути музика переливчастих красок, переливчастих узорних лїнїй, що звязують в одно цїле вічне шуканє „единаго искусства“ — красоту.

Ось через що, думає ся менї, поет „божьей милостью“ стремился сдѣлаться „хоч аби—яким малярем.

входить на салю в зимовій нагортці і захриплим голосом складає свої ґенералія.

Прокуратор противить ся заприсяженю сего сьвідка, бо сьвідок сам був на обох вічах отже є співвинним.

Др. Охримович просить о заприсяженє сего сьвідка, бо і так сей сьвідок покликаний зі сторони прокуратора. Дивним видає ся оборонї, що прокуратор, котрий міг, не тільки не покликувати єго на сьвідка, але навіть обжалувати, противить ся тепер заприсяженю сего сьвідка. Від часу виготовленя акту до тепер не зайшла нїяка зміна, отже не розуміє, як се погодити, перше кликати сьвідка а потому противити ся єго заприсяженю.

Др. А. Кос попирає також внесенє д-ра Охримовича і збиває арґумент прокуратора, що віче було лише покришкою.

По нарадї трибунал рішив не заприсягати сьвідка.

Сьвідок був на вічу в „Соколї", а потім на унїверситетї близко І. дверий. Чув промову Залїзняка. Бесїдник обговорював справу унїверситету, та справу перериваня викладів. Залїзняк вказав між иншими на оден примір, боротьби за унїверситет перериванє викладів, але сего способу тутки не радив. Предсїдник відчитує дотичне місце зі слїдства, де сьвідок зовсїм докладно зізнав, що Залїзняк мав сказати: „Тепер будемо ходити по коридорах і переривати виклади на львівскім унїверситетї."

На се сьвідок заявляє, що не зізнавав так в слїдстві, лише говорив загально про перериванє викладів.

Коли в другій половинї реферату почув оклик „Поляки ставлять барикаду" і „прийшла боївка", сьвідок вийшов з салї і лишив ся спершу близко дверий а потому пішов на ріг обох коридорів. Ту бачив, як кількох Русинів пішло в напрямі барикади, але сейчас на них почали падати поліна зі сторони польскої. Під напором полїн Русини вернули ся до половини коридора. В тій хвилї почув вистріл. По хвилї бачив, як Охримович, ставувши собі на місци сьвідка вистрілив двічи в стелю. З єго стрілом розлягло ся більше стрілів, так як би войскова сальва, а зараз по тім війшла полїция, яка наперла на товпу, загнала сьвідка аж під теольоґічний деканат. На питанє прокуратора сьвідок оповідає ще раз те все, що вже зізнали обжаловані про оба віча. На питанє обж. Охримовича заявляє, що бачив сего обжалованого вже по інтернованю усїх Русинів, як сей ще якийсь час проходжував ся по коридори.

Обж. Залїзняк питає сьвідка, коли чув єго висказ про перериванє викладів. Коли сей сказав, що в другій половинї, тодї прокуратор жадає від обж. Залїзняка, щоби сей ще раз представив єму хід гадок цїлого реферату. Коли на питанє предсїдника обжалований заявив, що не має більше нїчого додати до своїх зізнань, предсїдник зарядив списанє зі сьвідком нового протоколу. По списаню протоколу, забрав голос др. Загайкевич і спротивив ся тому, що цїлий протокол списано польскими буквами. З сеї причини сьвідок відмовив також підпису. По деяких поправках зі сторони обор. д-ра Загайкевича, предсїдник кличе ординанса і каже сьвідка відвести з протоколом до слїдчого судиї.

По перерві забрав голос др. Загайкевич і виказуючи суперечности в зізнанях сьвідка Косовского підчас розправи а зізнанями в слїдстві, просить щоби сего сьвідка окремо завізвати, списати з ним окремо протокол, який би сей сьвідок підписав. Понадто просить о стверджене в протоколї отсих моментів: сьвідок Косовский аж до випитуваня єго обороною не був запитаний, чому єго зізнаня при розправі ріжнять ся від дотичних зізнань в слїдстві, не був запитаний, чому не зізнав в слїдстві, що видів якогось чоловіка сидячого на вікнї III. салї з револьвером в руцї, чому не зізнав в слїдстві нїчо про перенесенє тїла Коцка, вкінци чому зізнав в слїдстві про 3 руки, що стріляли з III. салї, а на головній розправі сего не подає. По короткім умотивованю зі сторони д-ра Загайкевича, трибунал пішов на нараду. О 2. годинї трибунал вернув з наради а предсїдник трибуналу оголосив рішенє.

Трибунал відмовив обом внескам оборони і засудив д-ра Загайкевича на 200 К гривни, за заміт сторонничого веденя розправи, На тім о годинї 2. трибунал відложив розправу до завтра.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар**. В суботу: руско-кат.: Конона муч.; римо-кат.: Едварда. — В недїлю: руско-кат.: 42 муч. в А.; римо-кат.: Йосифа.

— **Шевченкове сьвято в Перемишлї у ґімназияльної молодїжи.** Пишуть нам: Город Перемишль не остав позаду в ювілейнім сьвяткованю памяти Кобзаря Шевченка. Молодїж випередила всї товариства, найперше жіноча в інститутї лїцеальнім, видала прегарний концерт дня 4. марця у власній салї, відтак мужеска ґімназияльна дня 9. марця в салї „Народного Дому".

Концерти ґімназияльної перемиской молодїжи від давна тїшать ся славою, але сегорічний перевисшив попередні в кожім напрямі. Саля красно убрана килимами і ручниками та зеленню, а на естрадї між цьвітами стоїть бюст Тараса, та мимоволї пориває наші гадки ген, ген на Україну, де Днїпр і степи, де колись жили славні лицарі Запорожцї, та боронили віру і народ.

От і вже заповнила ся цїла саля добірною публикою, а на першім місци видко достойну особу Ексц. Архіпастиря Константина, котрий добру молодїж християньску незвичайно любить. При нїм видко теперішного директора ґімназиї п. Алиськевича, котрий молодїжи віддав ся цїлий тїлом і душею. Дбає про неї в школї, але і поза школою не випускає із своєго батьківского ока, чого доказом дешева кухня і ин. для добра учеників. Аж душа радує ся, коли тепер в ґімназияльнім будинку можна часто почути слова поздоровленя „Слава Ісусу Христу" так між молодїжию як і службою. Прецїнь Церква не стоїть на перепонї науцї, а наука знова не повинна помітувати Церквою. Видко, в сїм напрямі працюють і самі учителї, та добре роблять, бо лишень здорові засади християньскі можуть принести хосен нашому народови.

Концерт розпочав промовою уч. С. Черевка. Представив урочисту хвилю ювілею, навязав любов Шевченка до молодїжи, народу, свободи, та влучно розкрив перед нашими очами твори Шевченка у найважнїйших виїмках. Прелеґента нагородили оплесками, але і справдї заслужив собі, бо уникав пустомельства, бо як то звичайно буває, такі ученики старші не видержать, щоби не причепити щось невідповідного. Се також цїхує житє і вихованє цїлого закладу.

Відтак слїдували продукциї хору мужеского, мішаного, орхестри власної, гри на фортепянї, скрипкове сольо, тенорове сольо в супроводї фортепяну. Я не фаховий, не беру ся оцїнювати сї продукциї, але то можу сказати, що всї продукциї численна авдитория нагороджувала обильно оплесками, та зневолювала повтаряти кілька разів. Особливо припало до вподоби сольо тенорове п. Балакима та сольо скрипкове п. Придаткевича. Сей останний заполонив всїх нїжностию тонів та чарівним виконанєм твору. П. Придаткевича жде гарна і славна будучність! Мабуть довший час не було в ґімназиї смичкової орхестри, але тепер діріґент п. Березовский завдав собі немало труду, коли так гарно вивчив своїх товаришів збірки народних пісень. За те і публика нагородила єго довготреваючими оплесками, так само як і хор мішаний під управою о. Пасїчиньского. Належить згадати також про деклямацию п. Негребецкого, котрий з чутєм, зрозумінєм і силою поправно виголосив „Посланиє". Концерт закінчив п. проф. Авдикович промовою переважно зверненою до молодїжи, та загрівав йти слїдами Кобзаря, працювати для народа реальною працею, працею найперше над собою, над власною просьвітою, а уникати фразерства і пустомельства, бо таким лишень чином вшанує належито память Кобзаря. — *Д. Б.*

— **Стипендиї з фонду ім. Романа Алексієвича.** Видїл Р. Т. П. надїлив на засїданю дня 15. марця 1911., ювілейною стипендиями по 120 К річно, платними піврічно по 60 К, з фонду ім. Романа Алексієвича, радника ц. к. суду в Угнові, отсих петентів: 1. Паславску Софію, ученицю IV. кл. народної школи вправ при ц. к. семінариї учительскій в Перемишлї; 2. Ващуківну Олену кандидатку II. року прив. учительскої семінариї Р. Т. П. у Львові; 3. Соловея Матїя, ученика II. кл. ґімназияльної в Станїславові; 4. Гусара Антона кандидата I. року ц. к. семінариї учительскої в Сокалї.

— **Шевченкові днї за кордоном.** В Сумах відправила ся 11. марця панахида по Шевченкови. Зібрала ся численно українська громада і виставила розкішно украшений портрет Т. Шевченка.

В Москві відсунули комітети Наукового Гуртка ім. Т. Шевченка і Українського Земляцтва при московскому унїверситетї сьвяткованє Т. Шевченка на пізнїйше з причини студентскої ворохобнї. А в „Литер.-худ. кружкѣ" відбуло ся сьвяткованє Т. Шевченка 11. марця, де зібрало ся богато публики, а також приїхала до Москви колишня кріпачка Глїкерия, з якою хотїв Шевченко одружити ся. Се сьвято розпочав академик Корш викладом про „Становище Шевченка в славяньскій поезиї", потім промовляли Калїшевский, Новіцкий, Де Ля-Барт, а на кінци читано поезиї Т. Шевченка.

В Петербурзї відправлено 11. с. м в Казаньскім соборі панахиду по Шевченкови на якій було багато членів державної думи, а також вся тамошна українська громада. Приїхало багато людий також з инших місцевостий, як Чикаленко, О. Олесь, М. Садовский і вся єго театральна дружина. Панахиду правив протоєр. Маренїн, який у своїй промові загрівав всїх любити Україну, як любив Шевченко.

Дня 12. с. м. відбуло ся торжественне засїданє в петерб. Науковій Академії присьвячене памяти Т. Шевченка. Зібрало ся богато публики, перший промовляв Овсяніко-Кулїковский, який назвав поезию Шевченка „вістункою воскресеня України", потім промовляли дд. Слабиньский і Житецкий, а зібрані витали промови грімкими оплесками.

В Харкові була панахида 11. с. м., на якій зібрало ся много людий, так, що церква була повнїсїнька. Сьвященик мав гарну промову, так що зворушив нею людий аж до сліз.

В Полтаві зійшов ся до Стрітеньскої церкви на панахиду по Шевченкови майже весь українский гурт, так що церква була переповнена. Були всї державні урядники; ученики ґімназияльних і реальних шкіл, інтелїґенция, студенти і багато селян. Співав гарно хор; а такої сили людий не бувало ще тут нїколи.

У Варшаві відбула ся панахида заходом українського товариства „Громада" дня 12. с. м.

В Новочеркаску була панахида 10. с. м. а 19. с. м. відбуде ся заходом тов-а „Просьвіта" в память Шевченка лїт.-науковий вечір.

В Таганрозї впорядкувало тов-о „Образованіє" 5. с. м. сьвяточний вечір і представленє.

В Каневі відбула ся панахида на могилї Шевченка. День був гарний, а людий було багато. Сьвященик по відправі виголосив промову і люди з одушевленєм для великого поетка розійшли ся.

В Каменци подільскім дня 11. с. м. відправлено в церкві панахиду по Шевченкови. Перед тим виголосив українську проповідь о. Н. Курчиньский. На панахидї зібрали ся члени „Просьвіти", ґімназисти і семінаристи. Вечером того дня в хатї „Просьвіти" відбуло ся засїданє присьвячене памяти Тараса. М. Филипский відчитав реферат про останні днї житя і похорони Шевченка а п-ї Пащенко виголосила реферати на теми: „Заповіт Шевченка" і „Про долю жіночу в поезиї Шевченка".

— **Нова вівісекция на орґанїзмі нашого народу.** Щоби русифікация Галичини не належала й на дальше до ряду утопій, придумують наші москвичі ріжними способами осягнути сю свою задушевну цїль. Недавно писали ми про висилку наших дївчат до Холма, де в ріжних державних пансионатах всїлякі „істінно-русскіе" хулїґани будуть вщіплювати в молоді серця дївчат їдь ненависти до свого народа, своєї минувшини і своєї культури. Нинїшне число „Прикарпатской Руси" приносить лист звісного галицкого переселенця в Києві Ю. Яворского, поміщений в „Кіевлянинї", в якім сей „щирий" труженик хулїґаньскої Росиї відкликує ся до київских, холмских та житомірских купців, щоби брали до себе на науку наших хлопців із Галичини, бо лиш в той спосіб думають російскі власти видерти „галицкіе города и мѣсточка изъ польско-еврейскихъ рукъ" і тим скорше помосковщать Галичину. В тім самім числї орґану „новокурсників" читаємо про засновини „Кружка им. Ивана Гр. Наумовича", який має підготовити почву під 20-лїтний ювілей смерти Ів. Наумовича заснувати народний унїверситет і народну бібліотеку єго імени. Імя церковного апостата і народного зрадника можуть величати лише єму подібні.

— **Головна бранка до війска** в сїм роцї зачне ся в цїлім краю дня 19. цьвітня, а в повітах, де мешкають Русини, 26. цьвітня; додаткова бранка в днях 6, 13, 20. і 27. с. м. і 5. та 12. цьвітня.

— **Іван Огієнко,** молодий український учений, автор кількох наукових праць, одержав від російского мінїстерства 1.200 карб. річної запомоги на студиї до приготованя на професора на катедру російскої мови і словесности в київскім унїверситетї.

— **Памяти Т. Шевченка** присьвятила київска укр. часопись популярна „Село" (ч. 9) більшу частину свого змісту. Вступну статю про житє Т. Шевченка написав звісний письменник Микола Вороний, а про єго творчість п. Л. Старицка Черняхівска. Поміщено також цїкавий уривок із Шевченкової повісти „Княгиня", де поет сам описує свою молодість — злиднї в рідному селї. Стишком Гр. Чупринки „до своїх" замкнено Шевченкову часть „Села". Цїле се число прикрашене гарними ілюстрациями, що відносять ся до особи самого Шевченка і єго творчости, (портрет Шевченка, „Судня справа" рисунок Т. Шевченка, портрет приятеля Шевченка М. Щепкіна і Т. Шевченка в трунї). Після звісток „Села" зібрано на памятник Шевченка у Києві доси 78.823 карбованцїв. В Житомирскій духовній семінариї відбув ся обхід з нагоди Шевченкового ювілею, так само в подільскій семінариї. Після звісток „Села" поширила ся українська народна сьвідомість при Шевченкових сьвятах в великій мірі, так між інтелїґенциєю, як також між селянами.

Наука, умілість і письменьство.

— **Шевченкове число „Ріллї".** В Києві ч. 8—9 українскої хлїборобскої часописи „Рілля", присьвячене Т. Шевченкови. Зміст: До читачів. „Житє та дїла Т. Шевченка" А. Терниченка „Мужицке житє в поезиї Т. Шевченка" Я. М—ва. Хронїка. З хлїбор. практики. Гуртом. З практики гуртуванє. По Українї. Про дїяльність земств та товариств. Запитаня і відповіди.

— **Нові українські листовні картки.** Видавництво „Час" з нагоди 50-лїтних роковин смерти Т. Шевченка випустило серию карток фототипів. В сїй серії є три портрети Шевченка: одна знимка з власного малюнку, друга з портрета, писаного Крамским (трете вже виданє), третий і четвертий з фотоґрафічних знимок (в сурдутї на ввесь зріст і погрудє). Окрім Шевченкових портретів видавництво ще випустило портрети-картки: Б. Грінченка (друге виданє), М. Лисенка, М. Садовского, М. Коцюбиньского та О. Олеся — всї з підписами автоґрафами. Картки-портрети вийшли дуже добре. Особливо гарно вдали ся портрети Лисенка та Коцюбиньского, Портрет Олеся вийшов трохи темний.

— **Нова українська часопись.** З початком марця перестала виходити в Києві укр. часопись „Село", а натомість буде виходити „Засів".

— **Школа в українськім стилю.** В Новодеревянковскій на Українї ухвалено побудувати школу в українськім стилю і в тій цїли запрошено архітектів виготовити плян школи.

Телеґрами

з дня 17. марця.

Відень. (ТКБ). Палата послів веде нинї дальшу розправу над аґрарними резолюциями. Розправу замкнено і вибрано ґенеральних бесїдників.

Пос. Евг. Левицкий поставив запит в справі законодатного управильненя язикових відносин у внутрішній службі зелїзничих властий в Галичинї, та в справі рускої мови у внутрішній службі зелїзничого заряду у східній Галичинї.

Краків. (ТКБ). Через Краків переїхало вчера з Галичини до Прус на роботу 6.650 осіб, а останної ночи 5.200 осіб.

Загреб. (ТКБ). Межи дневникарскими справоздавцями а президиєю хорватского сойму настало непорозуміне. Дневникарі не явили ся на двох останних засїданях, а дневники не містили звітів з нарад.

Загреб. (ТКБ). Буджетова комісия відкинула 10 голосами проти 4 буджет на 1911 рік.

Загреб. (ТКБ). На вчерашнім засіданю відрочено королївским рескриптом сойм на необмежений час. По полудни відбула ся конференция обох містопредсїдників сойму із заступниками соймових звітників і згоджено ся на текст заяви, яка має появити ся в дневниках.

Будапешт. (ТКБ). Кр. угор. союз фабричних промисловцїв звернув ся із жалобою до правительства, що уряд переслїдує ріжними способами галицких купцїв, які спроваджують спіритні дріжджи з Угорщини. Уряд конфіскує з дрібних причин товари і не доручує їх адресатам. Промисловцї просять отже правительство о зарядженє відповідних середників.

Петербург. (ТКБ). Державний сенат обходив вчера 200 лїтні роковини свого єствованя. Цар Микола, який проводив засїданям сенату, виголосив промову і хвалив дїяльність сенату в хосен держави. Цареви вручено ювілейну медалю, а великих князїв Андрея Володимировича, Миколая Константиновича і Олександра Ольденбурґа іменовано сенаторами.

Тегеран. (Бюро Райтера). Росийске війско опустило вчера Касвін. Лишило ся тільки 80 козаків для охорони консуляту.

Білгород. (ТКБ). „Новое Время“ доносить, що в технїчно-військовій фабрицї в Краґуєвачу викрито дефравдацию. Межи 50.000 карабінами найдено лише 25.000 добрих до уживаня.

Білгород. (ТКБ). Як доносять дневники, лихі відносини кн. Юрия до двора вже усунено. Кн. Юрий одержить апанажі в квотї 60.000 денарів річно.

Новий Йорк. (ТКБ). Відповідно до телеґрами з міста Мексику приняла комісия амер. конґресу одноголосно предлогу, яка зносить конституцийну обезпеку на 6 місяцїв.

Пекін. (Б. Райтера). Населенє починає бути невдоволеним з управи заграничної полїтики. Провінциональні збори домагають ся скликаня державних зборів.

Льондон. (ТКБ). Вчера відбув ся у австро-угорского амбасадора ґр. Менсдорфа обід, на який прибули король і королева, мінїстер війни Гальдане, льорд Розебери і ин.

Всячина.

— **Наукові дослїди богослова.** Угорский дневник „A Nap“ звіщає про імовірне капітальне наукове відкритє професора богословія в Ґранї д-ра Ґустава Печі, яке має заколибати не лиш правом Нютона про ґравітацию, але й астрономічними і природнописно-науковими теориями, показуючи при тім зовсїм нові перспективи. Як заявляє сам проф. Печі, мадярскі наукові круги поводять ся зглядом него з недовірєм, натомісць він одержав візванє від римского унїверситету, щоби прибув на міжнародний конґрес природописцїв, що має відбути ся в Больонії між 8—14. цьвітнем. Проф. Печі вибирає ся на сей конґрес, щоби представити свою теорию.

— **Потрясаюча траґедия** лучила ся сими днями в Берлїнї. Оден візник, Рунґе, був увязнений під замітом знущаня над жінкою і дїтьми. В суботу розійшла ся вістка, що Рунґе втїк із Моабіту, а ся вістка так налякала єго жену, що она перестрашила ся местию мужа над нею і дїтьми і рішила отруїти дїти і себе саму відваром потасу. В тій цїлї змішала трійло із кавою і дала найперше випити наймолодшому синкови. Хлопець помер зараз, а також така сама судьба стрінула і другу дитину. Найстарше 7-лїтне дитя боронило ся перед питєм всїми силами, бо бачило смерть молодшої рідні, але шалена матїр вляла єму до уст кави із трутиною і приневолила проликнути. В останній хвилї нещасна женщина покинула гадку самоубийства, пішла до своєї сестри і розказала їй зі спокоєм про довершенє страшного вчинку. Опісля повернула до помешканя, попращала дитинячі трупи, убрала ся в жалібний одяг, зголосила ся на полїциї і розказала там про свій злочин. Полїцийні урядники думали з початку, що она божевільна, та небавком пересьвідчили ся, що она справдї щиро говорить. Коли їй донесено, що муж у вязниці і єї страх був неоправданий, з початку не хотїла сему вірити, а коли їй приведено на се докази, стратила сьвідомість і зімлїла.

— **Як ми старіємо ся?** Звісною є річию, що вже від уродин аж до смерти слїдують безперервно ріжні зміни в людскім тїлї так, що сї зміни дали підставу до народоксального твердженя, що люди „в житю умирають“. Хвилї, в якій чоловік осягне вершок свого житя, годї з певностию означити. Ми бачимо лише деякі внїшні признаки „старіня“, приміром вяненє лиця, сивину волося, морщини коло уст і коло очий, особливе у женщин, що є першими віщунами вапненя жил, брак огню в очах і т. и. Професор Пфінцер в Штрасбурґу, що довгі лїта основно дослїджував зміну блеску очий і зміну краски волося, виказує, що сї зміни слїдують не аж тодї, коли шлях нашого житя опускає ся на долини старости, але о много вчаснїйше підготовляють ся, а навіть довершують ся сї зміни. Він прийшов до переконаня, що зміна бльонд волося на волосє брунета слїдує у 70% Европейцїв, а период сеї переміни треває навіть до 40 лїт і що переміна ясного волося на темне більше чим в половині є частїйша у женщин, чим у мужчин. Та зате ясне волосє має те першеньство перед темним волосєм, що оно удержує ся в своїй сьвіжости і в своїм числї далеко довше, бо навіть до 60 року на голові, коли тимчасом волосє у брунетів скоро або сивіє, або взагалї випадає. Що до сивини у мужчин і женщин можна запримітити цїкаве явище, що мужчини хоч є довше полово зрілі, чим женщини, мимо того сивина виступає у мужчин вже з 46. роком, а у женщин аж з 51. роком. Блеск ока, наколи око є синьої краски зменшає ся постійно до 20 року житя і доперва в сїм часї стає вже раз на все однаковий; блеск пивних очий остає вже з другим роком житя незміненим, а противно краска карих очий зміняє ся навіть до 30. року житя. Нераз лучає ся, що волосє на якийсь час сивіє, опісля знова відзискує свою давну краску, се є очевидним наслїдком якоїсь орґанїчної хороби, або тяжкого нервового забуреня.

— **Паленє мощів в Австриї.** Референт санїтарної комісиї посол др. Міхль виготовив реферат про добровільне паленє мощів. Дотепер відмовляли власти призволу на паленє мощів з причини недостачі відповідних постанов закона. Тепер пропонує др. Міхль позволити на паленє мощів, о скільки не супротивлять ся сему покликані чинники — боючись затерти слїдів злочину або з инших причин, в данім случаю рішаючи не палити мощів — та о скілько ствердити можна ясну заяву зі сторони помершого, що желає бути спаленим після смерти. Само паленє має так відбувати ся, щоби не осквернило яких небудь релїґійних чувств і не грозило здоровлю, безпеченьству та працям населеня.

— **З летництва.** Жовнїр піхоти 1. компанії 111 липского полку Ріхтер зложив іспит на летника Він уживав до лету лїтака власного помислу. Військові власти увільнили єго від дальшої служби, аби уможливити єму образованє в тім напрямі. — З Ніцци доносять, що француский летник Лежанїє зніс ся на лїтаку системи Блеріота напротив корабля „Cleveland“ і тричи окружив єго в летї серед оплесків подорожних.

— **З „чорносотенного раю“.** Петербурска „Річь“ поміщує цїкаві звістки про сумну долю примусових переселенцїв в архангельскій ґубернії, де тепер лютує страшна зима. Недавно опадаюча струя заслань „амінїстрацийних“ знова що раз більше підносить ся. Головний континґент тепер засланих на „поселенїє“ становить молодїж, так мужеска, як і женьска, із висших наукових заведень — жертви останних заворушень. Поміж засланими майже нїхто не має гроший, мало хто має теплу одїж а подорожі етапами відбуває ся тепер не як перше кіньми, лише пішки, по 20 верств на добу, з 300—400 верств до місця призначеня. Засланцї мусять охороняти ся від студени жовтими, арештантскими півкожушками; однак они не дуже то забезпечують перед лютим морозом, а гроший, призначених на теплу одїж годї сподївати ся скорше, чим з кінцем весни, бо асигнованє їх через довший час полишає ся на папері. Приписи, яким підчинені засланцї на місци переселеня, заострено в останнім часї. І так: прогулька поза місце призначеня є заборонена під карою тримісячного арешту (або 500 рублїв), заборонене відвідуванє читальнї, участь на прилюдних видовищах, виходженє із хати поза 9. годиною вечером і т. д. Давнїйші засланцї, яких правильник був дещо злагоджений, мусять також тепер для уодностайненя порядку підчиняти ся обостреним приписам.

— **Найстарший музулманьский збірник законів.** В Biblioteca Ambrosiana в Медиолянї відкрив др. Ґріфінї арабский кодекс, уложений Зайдом ден Алї коло 740 року по рожд. Христа, а в який є найстаршим музулманьским збірником законів.

Основи перспективи з 95 рисунками долученими до тексту, укладу *Михайла Коця*, накладом Р. Т. П. Сей підручник є потрібний для всїх, що учать ся рисувати і малювати з природи. Набути можна по цїнї за брош. 2 К 10 с а за опр. 2 К 40 с, в книгарни Товаім. Шевченка і в Р. Тов. Пед. а також у автора у Львові, ул. Солодова 1.

Асекуруйте своє майно від огню

в „Днїстрі“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиницї то добробит цїлого народу.

Кождий Русин повинен асекуровати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекурацийного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя **селяньских будинків**,

„ДНЇСТЕР“ звертає кождорічний **чистий зиск** своїм членам; на рік 1911 виносить зворот 10%.

„ДНЇСТЕР“ оцїнює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісиї запрошує все двох господарів на оцїнителїв.

„ДНЇСТЕР“ дає підмоги **руским школам і бурсам**, де виховують ся селяньскі дїти.

Люди асекуровані в „ДНЇСТРІ“ можуть дістати позичку у всїх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Днїстер“.

Власні фонди „Днїстра“ виносять з кінцем 1910 року 3,052.250 корон.

„ДНЇСТЕР“ приймає обезпеченя на житє у всїх догідних комбінациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНЇСТРІ“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цїнні папери і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „Днїстра“: Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

ВЖЕ ВИЙШЛИ

Ювілейні медалїони Тараса Шевченка

роботи артиста-різьбаря **Мих. Гаврилка** в виконаню фірми проф. **Ів. Левиньского**, коштом тов. „Жіноча Громада“ у Львові.

Цїна за медалїон з ґіпсу 2 К, з теракоти 3 К.

В імени „Жіночої Громади“ замовленя приймає: Емма Озаркевичева, Львів, Підвале ч. 7, дім „Днїстра“ (на почтову пересилку долучити 80 с).

Медалїони продають: Книгарня „Наук. Тов-а ім. Шевченка“ у Львові, „Сокільский Базар“ у Львові і філїї на провінциї, „Народна Торговля“ у Львові і філїї на провінциї, філїї „Жіночої Громади“.

Дохід призначений на „Рідну Школу“.

ЗАМОВЛЕНЯ НА ВСЯКИЙ ТРАНСПОРТ ВИН ЛІТУРҐІЧНИХ ПРИЙМАЄ

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

У ЛЬВОВІ.

Цїна при замовленю висше 100 л. 50 л. 25 лїтр.

Самородне за лїтру	1·32 К	1·36 К	1·40 К
Геґелийске »	1·20 К	1·24 К	1·28 К
Герцеґовиньске »	1·10 К	1·14 К	1·18 К
Австрийске »	0·96 К	1·00 К	1·04 К

☛ Бочки числить ся осібно, але до двох місяців можна звернути їх до Львова, а вся почислена квота звертає ся. Фрахт вина до Львова оплачує „Народна Торговля“, зі Львова до стациї призначеня, замовляючий. — **Тисячі признань до перегляду.**

П. А. Шіган

Мій новий сотрудник.

Переклав Вол. Держирука.

Вийде протягом місяця марця с. р як відбитка з фейлєтонів нашої часописи. Обійме она понад 25 аркушів друку. Ся знаменита повість повинна находити ся в кождій рускій хатї. **Передплату в цїнї 2 К 50 сот. з пересилкою 3 кор. приймає наша редакция.** — Цїнак нижки буде виносити 4 корони.

Проповіди о покаяню на великий піст

п. з.

„Блудний син“

можна набути у Львові в книгарни ім. Шевченка, в Жовкві у ОО. Василиян і в гр.-кат. Урядї парохіяльнім в Струсові по 1 К 50 с за примірник — а з почтою 1 К 60. Весь дохід призначений на будову церкви в Струсові.

О. Теодор Цегельский.
гр.-кат. царох в Струсові.

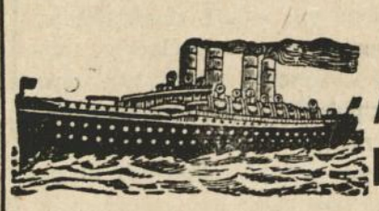

ДО АМЕРИКИ КАНАДИ

найлїпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецка **99**.

Цїна переправи кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТІВ В ТРИЄСТЇ:

Саксонія, дня 18. цьвітня.

Карпатія, дня 25. марця 1911.

Ультонія, дня 11. цьвітня.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавійші пароходи на сьвітї:

Люзітанія, дня: 8|4, 29|4, 20|5, 10|6, 8|7 1911.

Мавританія: дня 25|3, 22|4, 13|5, 3|6, 24|6, 22|7 1911. 122(32—?)

Богослов глядає сейчас лекциї. Зголошеня приймає до 26. марця під адресою: „Жертва“ Львів, poste rest. головна почта. (1)

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	8 55	1 30	5·45	50·10
Кракова	7·27	10·10	1·15 Б	8·40	30·2
Тарнова	—	—	1·05	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	2·15	5·40	10·30
Черновець	8·05	—	2·05	5·53	9·30
Черновець	—	—	—	6·35	12.20
Станиславова	5 45	—	—	—	—
Коломиї	—	10.21	—	—	—
Ходорова	5·15 Г				
Стрия	7·28	11·45	4·25	7·41	11·02
Самбора	8·00	9·58	2·00		9·00
Рави рускої	7·32	12·00	—	8·00	—
Яворова	8·15	—	5·00	—	—
Підгаєць	—	11·15	—	—	
Винник		—			12·10
Янова	8·15	1·10 К	5 00	9·26 К	10 07К
Любіня	8·00	9·38	2·00	9·00	11·40Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7·01	11·40	2·00	5·17	10·13
Бродів	7·01	—	2·00	5·17	10·12
Підгаєць	—	10 54	—	9·44	—
Винник	7·26	—	—	6·29	11,55А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10·33	—	9·28	—
Винник	7·10		—	6·13	11·39А

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·55	8·25	3 15	6·55	11 15
Кракова	6·04	8.40	3·55	7·45	12·40
Кракова	—	—	2·45	6·04	—
Мшани	—	—	3·30	5·41	—
Підволочиск	6·20	10 40	2·16	8·10	11.10
Черновець	6·10	9·35	—	—	10 35
Черновець	—	9 10	2·23	—	2·59
Станиславова	—	—	2·52	—	—
Коломиї	—	—	—	5·59	—
Ходорова	—	—	—	8·23 В	—
Стрия	7 30	10·15	1·45	6 50	11·25
Самбора	6·00	9 05	3·40	—	10·40
Рави рускої	7·34		2·30	7·10	—
Яворова	8·20		—	6·30	
Брухович	6·13	7·34		7·10	
Підгаєць	5·58			6·16	
З Підзамча о:					11·32
Підволочиск	6·35	11·00	2·31	8·33	—
Бродів	6·35	11·00	2·31	8·33	—
Підгаєць	6·12		—	6·30	11·35А
Винник			1·30		
З Личакова до:					
Підгаєць	6·31			6·50	
Винник			1·49		10·54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділї.

А = лише в середи і суботи. — В = в день перед кождою неділею і сьвятами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділї і сьвят обох обрядів.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского.

LUK